

DEBRECZEN

Szerkesztőség: Debrecen, Bajcsy-Zsilinszky-u. 1. sz. földszint (Arany Bika bérház). Tel.: 113. (7 mellómással.) Szerkesztőségi hiv. órák d. u. 3-7-ig.

KELETMAGYARORSZAGI NAPLO
Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párti ujság

Kiadóhivatal és nyomda: Bajcsy-Zsilinszky u. 1. sz. (Arany Bika bérház) félemelet. Telefon: 113. (7 mellómással). Hivatalos órák: reggel 8-es-6-ig.

Gyöngyösi a szlovákiai jogtiprásról

Kifejtette a magyar kormány álláspontját

A Nemzetgyűlés keddi ülésén Báránys Károly földművelésügyi miniszter benyújtotta a földreform befejezése érdekében szükséges egyes rendelkezésekről szóló törvényjavaslatot, melynek tárgyalására a Ház kimondta a sürgősséget.

Oltványi Imre (Kisgazda Párt) napirend előtti felszólalás keretében szövegét a délszlovákiai magyarság ügyét. Rámutatott arra, hogy az egész magyarság aggodalommal és felháborodással figyeli a szlovákiai magyarság sorsát. Nem adjuk fel a reményt, hogy a szlovákiai magyarság ügyében még nem hangzott el a végső szó, ezért kéri a külügyminisztert, tájékoztassa az országot, hogyan íéli meg a kormány a szlovákiai magyarság jelenlegi helyzetét és milyenek látja a kibontakozás lehetőségeit.

Gyöngyösi János külügyminiszter nyomban válaszolt. Rámutatott arra, hogy ez az ügy valóban olyan természetű, amely sürgős tájékoztatást igényel. A két szomszédállam viszonyának alakulását érinti és széles tömegeket érdekel a szlovákiai magyarok sorsa, akiknek lelkét, de mostmár fizikai nyugalmát is, felzúzza és az önkénti jelenlévő magyarországi szlovákoknak is, akiknek már megindult atkölthetése a beállott fejlemények következtében egyelőre lehetetlenné vált.

A csehszlovák kormány arra hivatkozik, hogy eljárása nem egyéb, mint a Csehszlovákiában életbelépett kényszermunka-rendelet végrehajtása és hogy ez az ügy tisztán a csehszlovák közársaság belügye. Ha valóban csupán arról volna szó, hogy a 18. sz. kényszermunka-rendelet a Csehszlovákiában mutatkozó munkáshiány leküzdésére és a munkásellátás helyes megszervezésére, az állam gazdasági érdekeinek megóvása céljából alkalmazták, úgy azt megfélemlu mánu végrehajtás mellett a magyarokkal szemben is Csehszlovákia belügyének kellene előzadnunk, itt azonban nyilvánvalóan másról van szó. A kényszermunka-rendelet szigorúan meghatározza a munkára igénybevehető korát és nem szerint is meghatározza a feltételeket, amelyek mellett a közársaság rendelteték. Ezzel szemben a gyakorlatban az történik, hogy a magyarokat családtagjaikkal együtt kényszerítik allandó lakóhelyük elhagyására, ingatlan és ingó vagytonok visszasamarad és távozásuk után az elhagyott lakásokba és házakba és a gazdátlanul maradt földre szlovák telepéseket ültetnek be. Nem munkarendelet végrehajtásról, hanem kényesről széttelepítésről van szó. — Amellett a csehszlovák kormány

az ez év február 27-én létrejött lakosságcsere-egyezményt kifejezetten megszegte, mert hiszen ennek az egyezménynek a jegyzőkönyvében vállalta, hogy a szlovákiai magyar kisebbség kérdésének tárgyalása és a lakosságcsere-egyezmény végrehajtása alatt a magyarsággal szemben széttelepítést nem alkalmaz. — Csehszlovák részről gyakran szerek hangoztatni, de még igen kevésszer próbálták adatokkal alátámasztani, hogy a magyar kormány a lakosságcsere-egyezményt szabotálja, annak végrehajtását szándékosan húzza, — legújabbban pedig egyenesen lehetetlenné teszi.

Gyöngyösi külügyminiszter ezután rámutatott arra, hogy magyar részről a tévoni szándékozók szlovákok útjába semmi akadályt nem gördítenek, viszont senkit nem kényszerítenek elköltözésre, magyar felfogás szerint a kitelepülés valóban önkéntes elhatározáson alapszik. — A egyes bizottság csehszlovák tagjain múltot, hogy ahelyett, hogy az alapfeltételeket megállapította volna, a technikai lebonyolítás kérdéseivel húzta az időt. Ezért nincsen megállapítva, hogy kik és hányan kerülnek kitelepítésre, mennyi a cserébe beszámítandó és önként elköltözött magyarok száma és végül mennyi az a lélekszám, mely kicserélésre kerül. De ezen alapfeltételek hidnyában nincsenek tisztázva a vagyoni jogi kérdések, kártérítés kérdése. Jóllehet, nemcsak ezen alapfeltételeket ismételt unszolás ellenére sem dolgozták ki, de ahhoz lényegében a vegyes bizottság még nem is tudott hozzáfogni. A magyar kormány jószándékát igazolja, hogy eddig hozzájárult 8630 vagyontalan kitelepülő szlovák atkölthéséhez. Ezzel szemben a kiutasított, tehát átkerült és a cserébe beszámítandó szlovákiai magyarok száma 11.000 és ezeknél jóval több azok száma, akik vagy az egyezmény megkötése előtt, vagy azóta kényszerítő viszonyok folytán önként elhagyták Csehszlovákiát, nálunk befogadásra találtak, tehát az egyezmény szerint a cserébe ugyancsak beszámítandók.

A magyar kormány ilyen előzékenységgel szemben a csehszlovák kormány nem tartotta be azt a kötelezettségét, hogy a magyarok vagyonekőzését megszüntesse, nem fizeti az elbocsátott magyar közalkalmazottaknak az egyezmény szerint járó szociális segélyt; megszegte legutóbb az egyezményt azzal, hogy a magyarokat széttelepítik.

Ezekután a magyar álláspont: ragaszkodunk a megkötött szerződéshez, de természetesen nemcsak kötelezettségünkhöz, hanem megköveteljük, hogy a cseh kormány is az egyezményhez híven

Halálra ítélte a rögtönítélő bíróság az emberöléssel vádolt próbarendőrt

Kegyelemre ajánlotta és terjesztette fel a bíróság A másik vádlott 15 évi fegyházbüntetést kapott

Változatlan nagy érdeklődés mellett folytatta a debreceni törvényszék rögtönítélő bírósága Szabó III. József és Kunta Endre volt debreceni rendőrök bűntényében a főtárgyalást, akik szándékos emberölés miatt kerültek a statáriális bíróság elé.

Ugyanis ez év december 1-én hajnal 3 órakor a Dohánygyár előtt, az úton Nagy János pékse-gödöt, — a DVSC kerékpáros bajnokát, aki erőszakkal kidobták a bából — az utcán újra bántalmazták, majd földre tepertek és két lövést tettek. Kunta lövése nem talált, míg Szabó III. József a revolvert Nagy halántékához szorította és úgy süllytette el. Nagy rövid idő múlva meghalt.

A keddi tárgyaláson a védelem először bizonyításkiegészítést kért s kérte, hogy a bíróság tarison helyszíni szemlét a Dohánygyár előtt, hogy folyt le az emberölés, milyen volt a viláosság, a látási viszonyok. Kérték azt is, hogy az egyik koronatanut, Gutti Károlyné esetleg a klinikán hallgassa ki a rögtönítélő bíróság. A bíróság a bizonyítás kiegészítésére irányuló kérelmeket elutasította és a bizonyítási eljárást befejeztéknek nyilvánította.

Ezután a perbeszédre került a sor. Dr. Telkes Béla államügyész a vádlottak példás megbüntetését kérte. Rámutatott arra, hogy Szabó III. József esetében nincs enyhítő körülmény. Rendőr követte el az emberölést, a bántalmazás. — mondomta, — akinek a rend, személy- és vagyongbiztonság megőrzése lenne a feladata. Szabó III. József a leg súlyosabb büntetés, a halálbüntetés kiszabását kérte, míg Kunta Endre esetében enyhébb ítéletet kér.

Ezután dr. Papp Ignác, Szabó védője, majd dr. Fényes Jenő ügyvéd, Kunta védője tartotta meg védőbeszédét. Kérték, hogy

a rögtönítélő bíróság tegye át az ügyet a rendes bírósághoz, majd az enyhítő körülményeket sorakozatták fel, ugyanakkor a terhelő tanúk állításait igyekeztek megdönteni.

Az utolsó szó jogán Szabó III. József ezeket mondomta:

— Nem akarattal lövtem és használtam a fegyvert, ittas is voltam, hirtelen idegességemben tettem...

Kunta az utolsó szó jogán újra ártatlanságát hangsúlyozta.

Ezután a rögtönítélő bíróság tanácskozára vonult vissza és közölte, hogy az ítéletet délután fél 5 órakor hirdeti ki.

A rögtönítélő bíróság 5 óra előtt hirdette ki az ítéletet. Bűnösnek mondomta ki Szabó III. Józsefet és Kunta Endrét szándékos emberölés büntetésében, mint tettes-társakat és ezért Szabó József próbarendőrt kötélláttal halálra ítélte, míg Kunta Endrét 15 évi fegyházbüntetéssel sújtotta. A vádlottakat ezenkívül 10 évi hivatalvesztéssel is bünteték.

A rögtönítélő bíróság megállapította, hogy Szabó József és Kunta Endre Nagy János pékse-gödöt a bából jogtalanul kidobták, bántalmazták, majd leteper-ték és először Kunta lött, de nem talált, majd Szabó József a halálra szorított fegyverrel egy lövést Nagy Jánosra és utána Szabó és Kunta visszatért a bába-ba és otthagyták a haldokló Nagy Jánost.

A bíróság Szabó Józsefnél súlyosbítónak vette, hogy a szándékos emberölést mint rendőr követte el, a bálaban nem volt szolgálatban, társával együtt mégis fellépett és intézkedett. Fellépésükkel és tettükkel a rendőrség jó hírnevét veszélyeztetették és nagy durvasággal és kegyetlen-séggel jártak el. Enyhítő körülményt nem észlelt nála a bíróság, csupán Kuntánál, akinek fiatal

korát is tekinteték és azt, hogy az elrejtendő példa Szabó halálos ítéletével is elérhető volt. Az ítéletet a rögtönítélő bíróság jogerő-snek és végrehajthatónak jelentette ki, mivel a rögtönítélő bírói ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

A halálos ítéletet Szabó József megörve, összerokadva fogadta, majd sírni kezd. Kunta is megtörve fogadja az ítéletet, több jelenlevő hozzátartozó hangosan zokog.

Az ítélet és az indokolás kihirdetése után Szabó József kegyelmét kér a bíróságtól, majd azt mondomta: „Nem vagyok 27 éves, csak 24...”

A rögtönítélő bíróság ezután kegyelmi tanácsot alakult át. Közben megérkezett a ref. lelkész, hogy ha az ítéletet végrehajjták az elítélt rendelkezésére álljon. Ha nem kapna kegyelmét Szabó, akkor az ítéletet két órán belül vég-re kell hajtani. Ha hóhér nem ér-kezne meg addig, akkor goyóvá hajtának végre az ítéletet.

A rögtönítélő bíróság, mint kegyelmi tanács tanácskozása rövid ideig tart, majd újból bevezetik Szabó III. Józsefet.

Dr. Trássy András elnök hirdeti ki a zárt ülésben meghozott határozatot: a rögtönítélő bíróság kegyelemre ajánlotta és terjesztette fel Szabó III. József próba-rendőrt.

Szabó III. József nagy megkönnyebbüléssel fogadta a kegyelemre való ajánlást és felterjesztést.

A rögtönítélő bíróság az írókat sürgősen felterjeszti az igazságügyminisztérium útján a közársasági elnökhöz és ő dönt Szabó III. József ügyében, hogy kegyelmét gyakorol-e, vagy végrehajtható a halálos ítélet.

Kunta Endre 15 évi fegyházbüntetésre jogerős.

tartsa be és hajtsa végre a magyára vállalt kötelezettségeket. — Mihelyt a magyarok vagyonekőz-tása megszűnik, az elbocsátott magyar közalkalmazottaknak fizetik a szociális segélyt és mi-helyt csupán a közmunkarendeletet hajtják végre, tehát a magyarokat igénybeveszik közmun-kára; ellenben családtagjaikat háborítatlanul bennhagyják ja-vaikban, magyar részről a már megindított szállításoknak nem lesz semmi akadály, sőt már is hajlandók leszünk megfelelő számú vagyontalan magyart át-venni Ez a válasz a magyaror-szági szlovákok által a kormányhoz intézett sürgető memoran-dumra is. A kitelepítést nem ná-lunk, hanem a prágai kormány-nál kell sürgetni, amely a vál-lalt kötelezettségek figyelmenki-vül hagyásával, az egyezmény sorozatos megsértésével a ma-gyar részről már engedélyezett szállítmányok felfüggesztésére kényszerítette a kormányt.

— Ami Szlovákiában történik, az az Atlanti Charta és az Equ-

sült Nemzetek alapokmányában lefektetett emberi jogok meg-a-gadása. Ami Szlovákiában ma-napság a magyarsággal törté-nik, nem nevezhető sem felelem-mentes életnek, sem az emberi jogok tiszteletben tartásának; de nem nevezhető emberiesnek sem. Csehszlovákia saját elhatározá-sából vitte a kérdést békeértekez-let elé, az ott hozott határozat-hoz a maga szavazával is hoz-zájárult. Ennek ellenére most egyoldalúan, önkényesen akarja elintézni a kérdést. A magyar kormány már november 16-án kérte, hogy úljünk le a tárgyaló asztalhoz és a válasz tárgyalás helyett a deportálás-jellegű kény szeráttelepítés volt.

— Mégsem adom fel a reményt — fejezte be beszédét Gyöngyösi miniszter —, hogy sikerül ket-tőnk között elsősorban a bizal-matlanság, másodsorban a most sajnós, kialakult ellenérzés lég-körét megszüntetni s a demo-krácia és emberiség jegyében megoldani úgy a kérdést, hogy valóban őszinte közéletés mind

jószomszedság és jóbarátság ala-kulhasson ki.

A külügyminiszternek a délszlovákiai magyarság sorsáról beszámoló kijelentéseire a Ház minden oldalán végimorajlott a felháborodás és egyontelven helyeselték a miniszter állásfog-lalását.

Címek és rangok eltörlése

A Nemzetgyűlés ezután rátért az egyes rangok és címek megszüntetéséről szóló javaslat tárgyalására. Erdei Ferenc ismer-tette a javaslatot, melyhez első-nek Némethy Jenő szólalt fel.

Kossa István elnök üdvözölte az időközben a Nemzetgyűlésen megjelent jugoszláv, román, osztrák és amerikai szakszerve-zeti kiküldötteket.

A címeltörli javaslatához az MKP részéről Tombác Imre szólalt fel. A Kisgazda Párti ré-széről Haán Tibor kijelentette,

Igazolvány képek
HORVÁTH FOTÓTÓL,
Simonffy utca 1/b.

CSOKONAI SZÍNHÁZ December 18-án, szerdán fél 7-kor

Névtelen asszony | A meztelen lány

A és B bérlet. Telefon: 110. Filles előadás.

hogy a régi címek és rangok eltörölése intó példa legyen arra nézve, hogy új urak és új címek ne keletkezzenek. A Kisgazda Párt nevében örömmel fogadja a javaslatot, mert az lejárja az eddigi kasztrrendszer. — Pap János a Parasztpárt nevében szólalt fel. Ezután a Ház elfogadta a javaslatot és áttért a mentelmi ügy tárgyalására.

Egy érdekes mentelmi ügy
Katoná Jenő független kisgazdapárti képviselő mentelmi jogának megsértését jelentette be. Kifogásolta ugyanis, hogy Vársány István, Vársány József és Kovács László a parlament fo-

lyosóján elállták az útját és általa is aláírt nyilatkozatot mutatva fel, megkérdézték tőle, miért tekinti őket reakciósnak. A mentelmi bizottság megállapította, hogy a magyarizálókérés fizikai erőszak, vagy tettlegesség alkalmazása nélkül folyt le s ezzel a magyarizálókéréssel nem akadályozták meg Katona Jenőt sem függetlenségében, sem törvényhozói hivatásának teljesítésében; tehát a mentelmi jogot nem sértették meg, további intézkedésre szükség nincs. — Bence Imre előadó ismeretése után a bizottság jelentését elfogadta. — Legközelebbi ülés szerdán lesz.

Az elbocsátott közalkalmazottak 6-8 százalékát visszaveszik

Budapestről jelentik: A B-lista revízióval kapcsolatban a bizottság erős tempóban végzi a befizető munkálatait. Jelenleg még a helyügyi vonalon folyik a B-listarevizióval kapcsolatos lista végleges összeállítása.

Ismertetes, hogy a B-listarevizióval foglalkozó bizottság munkájának eredményét legfelsőbb fokon a Nagy Ferenc miniszterelnökből, Szakassz Árpád és Rákosi Mátyás miniszterelnökhelyettesekből és Rác Jenő pénzügyminiszterből álló négytagú bizottság bírálja felül. A rendelet értelmében az elbírálásnak de-

cember 31-ig bejárniuk meg kell történnie. Hozzávetőleges becslés szerint a közalkalmazottak hat-nyolc százalékát veszik vissza.

A stabilizáció megteremtésével kapcsolatban olyan miniszteri rendelet jelent meg, amely megtiltotta újabb közalkalmazottak alkalmazását a közhivatalokban. E rendelkezés még ma is érvényben van és egyes esetekben valamelyik minisztérium kezdeményezé lépése van szükség, hogy ezt az intézkedést hatályon kívül helyezték.

Építőmunkások több ezer főnyi küldöttsége a parlamentben

MTI jelenti: A Magyar Építőmunkások Országos Szövetségének több ezer főnyi küldöttsége vonult kedden délelőtt a parlament épülete elé, hogy Nagy Ferenc miniszterelnököt tiltakozzék a Nemzetgyűlésen most elfogadott szövetkezeti törvénynek ama intézkedésé ellen, amely az építőmunkásoknak nem engedi meg szövetkezést alakítani.

A küldöttség vezetősége meg akarta várni, amíg a felvonult 10 csoport mindenike beérkezik, a tömeg azonban a hidegben türelmét veszítve, behatolt a parlament épületébe és elvette a miniszterelnökséghez vezető folyosókat és a kupolacsarnokot.

Vas Zoltán, aki éppen a Gazdasági Főtanács ülésén vett részt kijött az ülésből és megnyugtatta a munkásokat, hogy Nagy Ferenc miniszterelnök azonnal rendelkezésükre áll. — Néhány perc múlva megjelent a miniszterelnök és Vas Zoltán kíséretében a kupolacsarnokba ment, ahol már várta a többzrzes tömeg. Vas Zoltán bejelentésére, hogy a miniszterelnök megnyugtató kijelentést kíván tenni, a tömeg elcsendesedett.

Nagy Ferenc miniszterelnök kijelentette, hogy a szövetkezeti törvényjavaslatból addig nem lesz törvény, amíg az abba belekerült, az építőmunkások érdekeit sértő hibás intézkedést meg nem változtatják. Ez rövidesen megtörténik.

A küldöttség tagjai harsány eljenzéssel fogadták a miniszterelnök kijelentését. A küldöttség egy része eltávozott, egyes csoportok azonban behatoltak a Nemzetgyűlés folyosóira és ott Rákosi Mátyást kívánták hallani.

Rákosi Mátyás h. miniszterelnök megjelent a küldöttség előtt és megnyugtató szavaira a tömeg rendben távozott.

Leon Blum alakított kormányt Franciaországban

Párisból jelentik: Leon Blum hétfőn este nyilvánosságra hozta kizáróan a szocialista párt képviselőiből alakított kormányának névsorát. A miniszterelnöki tisztségét Blum vette át a külügyi tisztséget is.

Az erdélyi sajtó a nagyváradi vásárról

A nagyváradi vásárral most már az erdélyi sajtó is foglalkozik. Az „Igazság” c. kolozsvári lap közli, hogy december 24. és január 21. között rendezik meg a váradi mintavásárt a kereskedelmi és iparkamara a Magyar Népi Szövetséggel. Ez alkalomból kérelmet nyújtott a román nemzetgazdasági minisztériumhoz, hogy olyan módon hagyja jóvá magyarországi lakosok részére a vásár látogatását, hogy minden magyarországi látogató 40 forintot letétbe helyez a budapesti román követségen, amelynek ellenében a váradi kereskedelmi és iparkamara forintonként 3500 lelt fizet ki az érdekelteknek. — Minden egyes magyarországi látogató 3 kiló cukrot, 4 kg paprikát és 4 drb 40, egy drb 150 kilowattos villanygót visz magával. Cserébe ezekért mindenik utas 30 kiló sőt hozhat át magával a határon. A söt Bihar-püspökiben a vásár rendezősége adja át a hazatérőknek. A nagyváradi vásárra tekintettel elhalasztották a karácsonyra tervezett temesvári házipari kiállítást és vásárt.

SZÍNHÁZ — MOZI

OSOKONAI SZÍNHÁZ
Szerdán d. u. 3-kor: A meztelen lány. Filles előadás.
Szerdán este fél 7-kor: Névtelen asszony. A és B bérlet 19-20.
Csütörtök este fél 7-kor: Macskazene. A és B bérlet 20-21.
Pénteken d. u. 3-kor: A meztelen lány. Filles előadás.
Pénteken este fél 7-kor: Névtelen asszony. C bérlet 20.

KAMARA SZÍNHÁZ
Csütörtök este fél 7-kor: Kék róka. Bérlet est

A FÜGGETLEN IFJUSÁG HIREI

A Független Ifjúság Leánycsoportja csütörtök délután három órai kezdettel tartja szokásos heti összejövetelét. Kérjük a tagokat minél nagyobb számmal való megjelenésre, tekintettel az ügyek fontosságára.

NAGYVÁSÁR

Szerda: 6.30: Falművészi. 6.45: Reggeli torna. 7.30: Reggeli zene. 8: Anyák negyedórása. 8.15: Szórakoztató zene. 9: Szalonzene. 10: Hírek. 12: Hírek. 12.15: P. Britten (c) 12.50: Beethoven (c). 13.05: Magyar néptán. 14: Hírek. Vörösmarty. 14.20: A kvadrans esélyei (c). 14.55: Jász. 15.15: Rádióiskola. 16: Hírek. 16.25: Zene-történelmi. 17-10: Harmonikaszmok. 17.30: Versék. 18: Hírek. 18.15: Riport a riportról. 18.35: Ozonviz előtt (először 3 fe. r.) 20: Hírek. 20.20: Rádiózenekar. 21.25: Időszervi kérdések. 22.20: Verdi-művek. 22.45: Művészi. mezek. 23.50: Táncezen. — Budapesti H. 20: Zenekari művek. 21: Hírek. 21.15: Cigányzene. 22.15: Táncezen.

Ma délután a Független Ifjúság parlamentje

A Független Ifjúság debreceni szervezete ma délután ¼ 4 órai kezdettel szokásos heti parlamentjét tartja. A parlament keretében ezúttal Fogarassy Elek, a Független Kisgazda Párt vármegyei főtitkára fog előadást tartani. Utána Gál Gyula számol be a hét aktuális külpolitikai eseményeiről és a megválasztmányi tagok taranak beszámolót a Független Ifjúság második országos nagyválasztmányáról.

Enek szabad iskola Debrecenben

A szabad művelődési felügyelet most készítette el egy zenei szabad iskola tervét, amely nagyjelentőségű lesz a debreceni magyar zenei nevelés tekintetében.

Az ének szabad iskola a magyar zenei öntudat kifejezésére törekszik. Az új magyar énekstílus ismertté tétele a célja. Az új magyar kórusirodalom eredményeit illetti át a gyakorlatba. Meg akarja szabadítani népünket a folytatott germán zenei hatásoktól s változtatni akar azon a helyzeten, hogy népünk csak a germán zene második- és harmadrangú morskáival táplálkozzék. Az ének szabad iskola négy évfolyamú lenne, egy-egy évfolyam előadása tíz-tíz hónaposak lennének. A délutáni órákban tartanák, hogy bárki beiratkozhat és szabad idejében járhasson az előadásokra.

A szabad iskola ingyenes lenne az eddigi tervek szerint. Előadói sorában van eddig U. Mándy Margit, Csenkl Imre, Lükő Gábor és Szabó Emil.

A szabad iskola előadásai között találjuk a helyes magyar beszéd, a pentaton-éneklés, az egyházi zene, a zeneelmélet, a zene-történet, a kóruséneklés stb. előadásait.

Dr. Asztalos Sándor szabad művelődési felügyelő, a szabad iskola tervezetét jóváhagyás céljából most terjesztette fel a közoktatásiügyi minisztériumba.

APOLLO MOZI
FERJVDASZAT
Szelleme francia vigjáték és EMLEKSZIK 11.
Magyar Szereplők Jávör, Tolnay
Bárdok: Vésár, és ünneppap
I. e. 11 órakor, hétköznap d. u. 3, 5, 7 órakor
Telefon: 194.

METEOR
filmszínház
Ma fél 5, fél 7 órakor
AMERIKAI SAS
Izgalom, látványosság, bravur és amerikai híradó.

Vigszínház
mozi
Ma utoljára
A legújabb, a legremekőbb
Tarzan-film:
Tarzan
titkos kincse
Csupa kaland, bravur, izgalom! Fősz.: Johnny Weissmüller, Maureen O'Sullivan.
Előadások kezdete: 8.15, 5 és 6.45 órakor

Negyventagú munkásküldöttség egy árdragítási bűnügy tárgyalásán

A debreceni törvényszéken kedden tömegesen folyt az árdragítási bűnügyek tárgyalása. Az egyesbírók előtt egy szabadban két uszoraegyesbíró is tárgyalta a kisebb árdragítási bűnügyeket, míg az uszoraírnacs előtt a nagyobbarányú árdragítási ügyek kerültek letárgyalásra.

A tanács dr. Sörös tanácselnök elnöke alatt működött és mar az első ügynek váratlanul nagy hallgatósága volt. A vagongyar, árdragítási, bűnyar stb. munkásságot negyventagú küldöttség jelent meg és bejelentette, hogy végig hallgatják a sorra kerülő árdragítási ügyet, mivel a munkásság érdekli, hogy is folyik le egy árdragítási ügy tárgyalása.

A törvényszék uszoraírnacsja a soronlévő ügyet vette elő, a vádlott Horovitz Ernő debreceni rövidárkereskedő volt. A vád szerint Bernát Gyuláné szabó feleségének az 500 yardos fekete-célnát 1 forint 58 fillér helyett 1 forint 80 fillért adta; így számlázta, amikor bejöttek az árulellenőrzők és jegyzőkönyvet vettek fel az árdragításról.

December 13-án történt ez, az őta Horovitz a fogházban ül. A

vádatagot dr. Sámy László államügyész képviselte.

Horovitz azzal védekezett, hogy ő kétféle célnát mutatott; 1 forint 58 és 1 forint 80 filleres célnát, innen a lévedés. Azt elismeri, hogy árjelző-tábla nem volt kitéve, ami külön kihágás. Az árdragításon kívül ezzel a kihágással is vádolta az államügyész. A bíróság kihallgatta Bernáth Gyulánét, férjét Bernáth Gyulát, majd Csizmadia József és Laboda Ferenc asztalossegédet, az árulellenőrzőket. A tanuallomásokból az derült ki, hogy Mészárosnének adott számlán a négy célnát 720-ot, — vagyis darabonként 1.80-ot számolt Horovitz, de az árulellenőrzőknek már azt mondta, hogy tucatjai 18 forint. Bernáth előadta, hogy régi vejeje Horovitznak, de neki mások mindig humánus árat számított.

Az uszoraírnacs megállapította Horovitz bűnösségét és árdragítás miatt egyhónapi fogháza, 200 forint pénzbüntetésre ítélte, azonkívül az ítélet a vádolt költségein közzé kell tenni. Az ítélet nem jogerős.

A munkásküldöttség teljes fejelemzettséggel viselkedett az egész tárgyaláson.

A török baloldali pártokat betiltották

Ankara, dec. 17. (Reuter) A török baloldali pártokat az ostromállapotról szóló törvény alapján betiltották. Ez a rendelet már 1940 óta van érvényben s a közel-múltban hosszabbították meg újabb hat hónappal. Ungyancsak betiltották azokat a lapokat, amelyeket a szóbanforgó pártok vagy szervezetek adtak ki.

A betiltott török szocialista párt, valamint a párt paraszt és munkásvezetőit és mintegy 40 tagját letartóztatták. (MTI)

A kiskereskedők előre kérhetik a jegyes árak ellenértékét

MTI jelenti: A kereskedelem- és szövetkezetügyi miniszter előterjesztése a Gazdasági Főtanács hozzájárul ahhoz, hogy a kiskereskedők dec. 18. és jan. 1. között a fogyasztóközönségtől előre kérhetik és elfogadhatják a jegyes árak ellenértékét. — A miniszter ebben az elgondolásban az vette, hogy karácsonykor nagyobb mennyiségű cukor, zsír és burgonya kerül jegy ellenében kiosztásra és ezeknek a megnövekedett mennyiségeknek átvételére a kiskereskedelmek nincsen elég forgótőkéje. A karácsonyi árucsoportos zavartalanosságát ez a rendelet biztosítja.

Magyar zsidócsoporthoz Newyorkba érkezett

Az amerikai hírszolgálat közlése szerint a Dromingholm svéd gőzös fedélzetén 1062 európai zsidóval Newyork kikötőjébe érkeztek. A hajó utasal között nagyobb magyar csoport is van. —

Hazatért hajók

Kedden délelőtt nagy ünnepség keretében vették át a nyugatra hurcolt hajók első csoportját. Az ünnepségen megjelent Nagy Ferenc miniszterelnök a kormány tagjaival, majd megérkezett Tildy kizártársasági elnök, a szövetséges ellenőrző bizottság tagjai, Dr. Vágó Ferenc miniszteri a. tanácsos, a hazahozatalra kiküldött bizottság vezetője bejelentette a hajók megérkezését. Öt utasszállítóhajó, 2 tengorjáró, 7 motorhajó, valamint több uszályhajó Passauból megérkezve Budapestre horgonyt vetett. Ezután Cser Ernő miniszter mondott beszédet, köszönetet fejezte ki az Egyesült Államok kormányának és Schenfeld kapitánknak. Nagy feltelem közpette ezután Tildy Zoltán kizártársasági elnök emlékeztetett azokra az időkre, amikor ezeket a hajókat kivitték az országból a magyar társadalomnak soha nem szabad — mondotta — megfellekezni ezekre, az időkre, mert a jelen csak úgy ítélteti meg helyesen. Köszöntötte azokat, akik lehetővé tették a hajók visszahozását. A magyar közlekedés nagy löngést jelent előre, amikor ismét megindulhat tavasszal a Dunán a hajóközlekedés. John Stokes amerikai ezredes mondott ezután lelkes tapsall kísért beszédet.

ARANYBIKA ALATT
SZALAG, CARBON HURAY, Iparkamara

Jó szabású
Kész férfi, fiú ruhák, télikabátok, lengyelek

Olcsó árban!
Szabolcsi István (érfelvezető) Benczúr-ter 4

NYERS PÉZSMÁT, NYULBÓRT és mindenemű vadbórt legmagasabb árban vesz VI., Király utca 6. (udvarban.) CSENCERI Budapest.

Karácsonyra díszek és játékok
Fülöp Lajos, Csapó-u. 35.

Arany, ezüst, ékszerszaküzlet és műhely karácsonyi ajándéktárgynak
Márton Károlynál. Piac-utca 7.

Rádiócsövek, csillárok, szakszerű rádiójavítás.
ELEKTROMŰSZAKI DEBRECEN
Csapó-utca 13. szám.

A városi normálstátus megállapítása

A város közigazgatásának életében a B-listával egyenlő fontosságú esemény következik be a hónap végén: a belügyminisztérium megállapítja a debreceni városi normálstátust, azaz a városi tisztviselők teljes létszámát, s külön-külön a vezető állások számát, valamint a foglalkozási, kezelési s egyéb szakokon

a különböző rangosztályba sorolt állások számát.

A normálstátus megállapítása a város vezetőinek és a belügyminisztérium kiküldötteinek helyszíni tárgyalásain veszi kezdetét. A tárgyalásokra ma érkeznek Debrecenbe a belügyminisztérium kiküldöttei.

Földművelésügyi főtisztviselők szemléje Debrecenben

A földművelésügyi minisztérium IX. főosztályának főnöke, dr. Schandl László miniszteri tanácsos és Balla Sándor országos gazdasági munkafelügyelő megérkeztek a hajdúvármegyei m. áll. gazdasági felügyelőségre. Behatárolt érdeklődtek a vármegye mezőgazdasági munkásságának téli munkalehetőségei, a FÉKOSZ munkaközvetítő irodák működése és a földműves szövetkezetekkel kapcsolatos kérdésekről. Egynapos itartózkodásuk alatt az Agrár Tudományegyetemet is megtekintették.

A tapasztaltak feletti megelégedettségüket örömmel nyilvánították és kijelentették, nagyfokú elfoglaltságuk ellenére is szívesen helyeznek arra, hogy a vezetésük alatt álló gazdasági munkügyi felügyelőket személyesen felkeressék, munkásságukat

gukról a helyszínen győződhessenek meg és így a közvetlen kapcsolatot megteremtés beosztottjaikkal. Ugyancsak kéri, hogy a felügyelők miniszteri tanácskodásuk alkalmával minden esetben személyesen tegyenek közvetlen jelentést hivatali tevékenységükről.

A látogatással kapcsolatosan meg kell állapítanunk, hogy a miniszteri főtisztviselők részéről eddig ritkán tapasztalt demokratikus magatartású és munkaszeretettel találkozunk dr. Schandl László miniszteri tanácsos és Balla Sándor országos főfelügyelőnél, akik időt és fáradságot nem kímélve, nagyfokú elfoglaltságuk ellenére is módját adják, hogy sorozatos látogatásaikkal a személyes kapcsolatokat beosztottjaikkal felvegyék és a hivatali ügymenetet ezzel is biztosítsák.

Tettenért betörőbanda tagjai rálóttek a rendőrré

A nagyerdei részen cirkáló Fábrián Nagy István próbarendőr az elmúlt éjszaka arra lett figyelmes, hogy a Nagy Mihály vendéglős Nagyerdei Sónécsnek villapüspök útján ismeretlen tettesek az ablak körül a falat bontják és be akarnak törni. A sürrü bokorral körülvett épület felé tartott, amikor hirtelen a bokrok közül lövés dördült el, a golyó a rendőr fejét horzsolva, sapkáját átütötte.

A következő pillanatban a bokrokból felugrott egy alak és a falon átmenetelen két tetessel együtt hanyathomlok rohantak a nagyerdei víztorony irányába. Közben az az egyén, aki a bokrok közül, ahol őt állott, rálőtt a közeledő rendőrré, többször visszafordult, és revolverrel négy lövést adott le az őket üldözőbe vonó Fábrián Nagy Ist-

vánra. A golyók szerencsére cöllyt tévesztettek.

Közben a rendőr is elővette fegyverét és izgalmas hajszá során egyre jobban megközelítette a teljes erőből futó három betörőt, akik befordultak az erdőbe a Stadion irányában. A rendőr ide is utánuk ment, kitéve magát annak, hogy egy fa mögé meghúzódva, lelővi a revolveres bandája. A tetteseket azonban a víztorony mögött várta két társuk kerékpárral, amire szempillantás alatt felkaptak és a Pallag irányába elmenekültek.

A rendőrség nyomában megindította a nyomozást a tettesek kézrekerítésére. A bűnügyi csoport teljes detektívárgárdja kiemelt a Pallagra, ahol megindította az ügyben a vizsgálatot. — Nyomában vannak a fegyveres öttagú bandának.

Anyakönyvi hírek

Születések: Kovács István npsz. Haláp 149. leány Júliánna. Gáll Mihály ref. lelkész Debrecen, fiú Mihály. Keszthelyi Gyula városi tisztviselő Vágóhid u. 5. fiú Oszkár. Baros József nyomdász s., fiú József. Kádár Imre Ebes 8. fiú István. Virág Sándor npsz. Nagyvárad u. 10. leány Piroška. Szabó István npsz. Pallag 23. fiú István. Lőrinczi Sándor npsz. Koplaló tanya, fiú Sándor.

Házasságok: Somlai Miklós kereskedő, Veres Anna Arany János u. 2. — Friedmann Aladár kereskedő Tiszadorogma, Friedmann Regina Rákóczi u. 58.

Eljegyzések: Dr. Orosz Lajos gyapjúfeldolgozó Szigligeti u. 13. Szabó Ilona Hungária u. 4. — Mozsai András Pac 20, Nagy Erzsébet Pac 20. — Tóth Imre Bánk 20, Csuri Erzsébet Belleghel 167.

Halálozások: Szász Bálintné Rimaszombati Erzsébet dohánygyári munkás 50 éves ref. Ocskai utca 8. Kulcsár Sándor ny. csendőrfelügyelő 68 éves ref. Maróthy György u. 32. Varjasi Gyula kőművesmester 78 éves ref. Varga u. 8. Kurucz Eleonóra 2 hónapos

rk. Bethlen u. 36. Kállai Mária 2 hónapos rk. Török Bálint u. 20. Haska Aranka 8 éves, gör. kat. Eötvös u. 12.

A Kisgazda Párt kulturális delutánja Hajdúszoboszlón

A Független Kisgazda Párt hajdúszoboszlói szervezete vasárnap a pártszervezet nagytermében kitűnően sikerült taggyűlést tartott. Károlyi József elnöki megnyitóját követően felolvasásra került az Országos Központ körlevele a vidéki szervezetek számára, majd a vármegyei szervezet részéről dr. Szemes Miklós tartott nagy figyelemmel kísért politikai és gazdasági beszámolót az aktuális kérdésekről.

Délutánra újra zsűfólaság megtelt a nagyterem: ez alkalommal a helyi szervezet női tagozata rendezett műsorral egybekötött teadélutánat. A tagozat lelkes vezetője, Kovácsné megnyitóját után igen tartalmas műsort hallgattak és tapsoltak végig a nagyszámú megjelentek, majd dr. Szemes Miklós tartotta meg nagyszerű előadását „A koalíció és a demokrácia” címmel.

DEBRECZEN 3. OLDAL 1946 XII. 18.

Szombaton megyei közgyűlés

Szombaton délelőtt a vármegyei törvényhatósági bizottság közgyűlést tart a vármegyháza helyreállított tanácstermében. A tárgysorozaton szerepel az alispáni jelentés, Hajdúbszörmény egyes határrészeinek a Görbeháza nagyközséghez való csatolása, Csonka-bihar három átirata: a gabonadézsma módosításáról, sertésvágások utáni zsirbeszolgáltatás eltörléséről, a napraforgóolaj-dézsma elengedéséről; az átiratokban Csonka-Bihar hasonló állásfoglalásra kéri Hajdú vármegyét. A közgyűlés szavazza meg a tényleges és nyugdíjas vármegyei alkalmazottak karácsonyi segélyét.

Amerikai adomány a Gyermekvárosnak

Szabó László délamerikai újságíró gyűjtést indított a hajdúhadházi gyermekváros javára. A gyűjtés eredményét, 1200 forintot a népjóléti minisztérium eljuttatja Hajdúhadháza. Délamerikából 100 pár gyermekcipőt is útnak indítottak a gyermekváros javára.

Közművelődési tanfolyamok Hajdú megyében

A Magyar Parasztszövetség hajdúvármegyei szervezete elhatározta, hogy ezen a télen a megye minden részében a parasztság részére közművelődési tanfolyamokat rendez. A szervezési munkák befejezése előtt állanak és a tanfolyamok Józsaán, Hajdúhadházon, Kabán, Hajdúhámason, Hajdúszovátán, Balmazújvároson és Egyekén már meg is indultak a tanfolyamok, melyek három hónapra kereszttül fognak tartani. A tanfolyamoknak érdekessége hogy az előadók a parasztszövetségi tagok sorából kerülnek ki, meghívott előadók csak igen ritkán szerepelnek a tanfolyamokon. Az előadásokat minden alkalommal vita is követi.

Nagy kínálat, kis forgalom a ló és marha vásáron

A keddi ló- és szarvasmarhavásárt a nagy kínálat jellemezte. Nagy érdeklődő közönség volt jelen a vásáron, javarészt vidéki kisgazdák, akik különösen a tenyészanyag iránt mutatnak élénk figyelmet. Vágóállat is bőségesen állott rendelkezésre, — azonban nagyobb vételre nem került sor. A fővárosi vásárlók ezúttal is elmaradtak, a debreceni szakemberek közül néhányan vásároltak a vágóhid számára. Ez már a karácsonyi hússzükséglet biztosítását jelentette. Az árak a múlt héthez képest emelkedő tendenciát mutatnak. Mintegy 15 százalékkal magasabban fizették a vevők a közepes és jobb marhákat. Az árak egyébként így alakultak: egy pár ökör 3500—4000 forint; fiatal hasasúszó 1000—1500 forint; kiserjű 150—300 forint; öregebb tehénféle 700—1000 forint.

A lóvásáron is bőséges állomány volt eladásra szánva. Itt a kereslet gyenge volt. Az árak a múlt héthez képest 10—15 százalékkal estek. A forgalom lanyha volt. Az eladók arról panaszkodtak, hogy a takarmányfelében bedlított nagy hiány készletét ők arra, hogy jószágaitól megváljanak. A lóvásár ma igen nagy nehézséget okoz a téli időszak alatt a gazdáknak.

Borotva szappan 1.76. Örök fém borotválkozás 7.80 10 pengével. Hajfesték 8 színben 7.50. Piperezappanok. Karácsonyi olcsó ajándékok nagy választékban

Héthy Illatszertár, Piac-u. 40. Hangya átjáró

Hasábos és aprított tűzifa bármily tételben kapható.

Debreceni Fakitermelő és Értékesítő Szövetkezet Külsővásártér (Nyugati-u.) 19. szám. Miklós-utca végén.

Karácsonyra a legértékesebb ajándék:

Biblia
Zsoltár
Imakönyv
a „Méliusz” könyvkereskedés közismert szaküzletéből.

H I R E K

Az iskolai szünidő

A kultuszminiszter elrendelte, hogy az iskolák karácsonyi szünideje december 21-től január 6-ig tart.

Egyes debreceni középiskolákban tüzelőhiány miatt előbb kezdődik a szünet és tovább tart.

— XXXX —

— Dr. Szalay Sándor előadása. Nagyszámú érdeklődő közönség előtt tartotta meg „Az anyag szerkezete” című előadását dr. Szalay Sándor egyetemi tanár az életlen anyag élettörvényeiről. Utat a csillagvilág és az anyag legkisebb részecskéinek szerkezeti azonoságára. Maga az elektromosság is végtelen kicsi, de mérhető tömegű anyagi részecskékből áll. Kimutatta az anyag és energia azonoságát, amin az atomerő felhasználása alapszik. Ez kimeríthetetlen energiatörvényeket biztosít az emberiség számára, úgyhogy korunkat joggal nevezhetjük az energia korszakának. A Barát Kör karácsony előtti utolsó előadását f. hó 21-én, szombaton délután 5 órakor a Déri Múzeumban dr. Kovács Lajos egyetemi magántanár tartja. „Az őselet az ember szolgáltatásában” címmel az olaj történetéről.

— A Magyar-Szovjet Művelődési Társaságban Piac u. 49. sz. alatt 18-án, szerdán délután hat órakor a politikai szakosztály ülésén Ménes János: „Nacionalizmus és szovinizmus” c. tart előadást. — 19-én, csütörtökön délután 5 órakor a zenei szakosztály házi hangversenyt rendez. „A központból hozott újabb megjelent szovjet zenei anyag ismertetése” címmel. Ismertetést dr. Pukácsky Béla egyetemi tanár tart. Érdeklődőket szívesen látnak.

— Az Ipartestület előjárósága most tartotta ezévi utolsó ülését. Nagy Sándor elnök rövid beszámolót tartott, majd megköszönte a tagoknak egész évi eredményes munkáját. Ezután az elnök budapesti útjának eredményeit vázolta, majd rátértek a szegedi és gyöngyösi ipartestületek átiratának tárgyalására. Az ülés csatlakozólag járult a felvetett indítványhoz.

— A lakáshivatal hétfőn, szerdán és pénteken 9—12 óráig fogad feleket, tehát a közönség csak ez időpontban keresse fel a lakáshivatalt. A lakáshivatal iktatója minden nap 8—12 (szombat 8—11) óráig áll a felek rendelkezésére. Főigármester.

— A debreceni rendőrség elfogta az ügyesség körözése alapján Beke Sámuel püspökkeljáról lakost, aki Kabán Móré Jánostól több ezer forint értékű ruhaneműt lopott és azokat Vámospercsen eladta. Beke egyébként a múltban már volt büntetve hasonló bűncselekményekért és jelenleg feltételesen szabaddíjrahelyeztetiként követte el újabb bűncselekményét.

* Gyermekéről legkedvesebb karácsonyi emlék egy Gisser fénykép Piac u. 43.

Tűzhely, zománcedény

szekértensely és mindenféle vasárak

Szabó Ferdinánd

vaskereskedés, Csapó utca 26.

70 fokos hideg Szibériában

A moszkvai rádió jelenti, hogy a világ leghidegebb pontja az észak-szibériai Colima Taiga, ahol hétfőn este 70.2 fokos hideget mértek.

* Házasság. Tóth Katóka és Bural János gazdálkodó folyó hó 21-én délután fél 4 órakor a Kossuth-utcai templomban tartják esküvőjüket.

* Házasság. Molnár Borbála és dr. Nagy Zoltán folyó hó 11-én Budapestben házasságot kötöttek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

* Jegyepároknak figyelemztetés. Valódi tömör 14 karátos jegygyűrűk, ékszerek, órák Hajdu György ékszerüzletében Piac u. 52. Apolló mozával szemben beszerezhetők.

— Felkérem a mérvizsgáló Bizottság tagjait, hogy f. hó 19-én, csütörtökön délelőtt 9 órára az elsőfokú közigazgatási hatóság (Kossuth u. 20. sz.) fasz. 27-es számú szobájában tartandó értekezleten megjelentek szíveskedjenek. Az elsőfokú közigazgatási hatóság.

Karácsonyra

olcsó és maradandó ajándéktárgyak
ENGEL órák- és ékszer-üzletben.
Bonyás árúházban.

Mindenki Kiss kalappal
Köszön. Művelődési központ. Tel. 4-15

Szebb a Karácsony

Bonyás ajándékkal.
Színes sál ——— 9.64
140 cm széles flanel — 16.50
Ffi pullover ——— 18.—
Női házcipő ——— 25.04
Ffi házcipő ——— 27.50
Színes női posztó házcipő ——— 48.83
Gyermek halna csizma 120.26
Női halna csizma ——— 145.86

Karácsonyfadíszek

Játékarúosztály
Vidékre utárvét szállítunk.

Bonyás
árúház

Arany

ezüst
brilliáns
ÉKSZER
HALÁSZ
PIAC-UTCA 22.

Magolcsay Nagy Mihály kalapüzletét megnyitotta. Új kalapok nagy választékban. Alakítás, tisztítás szakszerűen készítenek. SZÍNHÁZTÁJRA

Bélyegzők

Vésések, arany-, ezüst- és fémtárgyakba. Jelvények, zománcablák

PAULO

Baththyány u. 1. udvarban.

